

Силабус
навчальної дисципліни
Теоретична фонетика англійської мови
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма	«Середня освіта (Англійська мова та література)»
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (із зазначенням мови))
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Викладач	Оксана ДУБРОВА
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/ffsk/structure-ffsk/kaf-in-mov/composition-kaf-in-mov/dubrova/
Контактний телефон	0663581018
E-mail викладача:	oksadubrova@gmail.com
Графік консультацій	середа 09.00-10.00 Zoom

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3 / 90	3 семестр - 16	3 семестр – 14	50	3 семестр – екзамен

Семестр: весняний

Мова навчання: англійська

Ключові слова: англійська мова, фонетика англійської мови, теоретична фонетика, стандарт вимови, стилі, варіанти вимови, лінгвістика, галузь науки, мовні явища, міжрівневі та внутрішньосистемні зв'язки.

Мета та завдання курсу:

Мета викладання навчальної дисципліни «Теоретична фонетика англійської мови» – ознайомити з основними лінгвістичними явищами і поняттями англійської мови, а також найбільш важливими подіями в історії Великої Британії, що вплинули на еволюцію мови; закласти основи дисциплін, що є теоретичним базисом англійської мови; ознайомити студентів з традиційним і сучасним науковим підходом у галузі теоретичної фонетики і фоностилістики, а також із засобами утворення звуків мовлення, їх акустичними й фізіологічними властивостями; вивчити особливості її лексики, фонетики, граматики, функціонально-комунікативну й експресивно-семантичну диференціацію складу сучасної англійської мови; забезпечити розуміння усвідомленого вивчення теоретичних основ як базису для розвитку у студентів теоретико-гіпотетичного мислення та оволодіння іншомовною діяльністю; формувати вміння аналізувати та інтерпретувати мовні явища і факти, що, у свою чергу, сприятиме розвитку методичної компетенції студентів, їх наукової і професійної підготовки відповідно до державних та європейських стандартів, потреб суспільства.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Теоретична фонетика англійської мови» є:

- • дослідити базові категорії лінгвістики й основні поняття теоретичної фонетики англійської мови;
- • охарактеризувати аспекти вимови англійських звуків, фонем та основні орфоепічні норми;
- • опанувати норми вимови лондонського діалекту як ізольовано, так і у потоці мовленнєвої комунікації;
- • проаналізувати територіальну відмінність просодичних норм англійської мови;
- • вивчити деякі засоби ритмомелодики та навчитися правильно інтонаційно оформлювати речення залежно від функціональних стилів мовлення;
- • набути з навичок транскрибування.

Компетентності та програмні результати навчання:

Інтегральна компетентність (ІК)

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі загальної середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

ЗКЗ. Здатність спілкуватися державною мовою в професійній діяльності як усно, так і письмово, комунікувати іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ФК1. Здатність застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.

ПК 05. Здатність визначати комунікативну, пізнавальну, номінативну, емоційно-експресивну та інші функції мови, характеризувати мовні та мовленнєві одиниці у порівнянні з одиницями рідної мови.

ПК 07. Здатність дотримуватися сучасних норм іноземної мови в усній та писемній професійній та міжособистісній комунікації з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі.

РН 07. *Застосовувати* систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності, *оперувати* базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН 08. *Спілкуватися* державною мовою в професійній діяльності як усно, так і письмово, *комунікувати* іноземною мовою за предметною спеціальністю, висловлювати обґрунтовані твердження.

ПРН 07. Демонструвати володіння іншомовною комунікативною компетентністю відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти в усіх видах усного і писемного спілкування.

ПРН 08. *Аналізувати* мовні одиниці, *визначати* їхню взаємодію та *характеризувати* мовні явища і процеси, що їх зумовлюють, *пояснювати* мовний і мовленнєвий матеріал, *вміти* самому і *навчати* учнів користуватися словниками різних типів.

Зміст курсу:

Тема 1. Phonetics as a branch of linguistics. Aspects and units of phonetics. Branches of phonetics.

Тема 2. Methods of phonetic analysis. Regional and stylistic varieties of English pronunciation. Classification of pronunciation variants in English. British and American pronunciation models. Types and styles of pronunciation. Spoken and Written language.

Тема 3. Classification of English speech sounds: articulatory classification of English consonants, articulatory classification of English vowels.

Тема 4. Phoneme as a unit of language. Definition of the phoneme and its functions. Types of allophones and main features of the phoneme. Methods of the phonemic analysis. Main phonological schools.

The system of consonant phonemes. Problem of affricates. The system of vowel phonemes. Problems of diphthongs and vowel length.

Тема 5. The system of consonant phonemes. Problem of affricates. The system of vowel phonemes. Problems of diphthongs and vowel length.

Тема 6. Alternations and modifications of speech sounds in English. The notion of alternation and its types. Contextual alternations in English. Modifications of sounds in English.

Тема 7. The syllabic structure in English. Theories on syllable formation and division. The structure and functions of syllables in English. Theories on syllable formation and division.

Тема 8. Word stress in English. Nature of word stress. Place of word stress in English. Degrees of stress. Intonation: definition, approaches, functions. Components of intonation and the structure of English tone-group. The phonological aspect of intonation.

Методи навчання

Методи навчання:

інформаційно-рецептивні (розповідь, пояснення, бесіда, демонстрація); наочні методи (робота з таблицями, схемами, словниками тощо); практичні методи (вправи на розвиток навичок аудіювання, письма, говоріння); індивідуальні завдання (підготовка презентації); інтерактивні методи (рольові ігри, дискусії).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): від студента очікується здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи; наявність підручника з дисципліни в паперовому форматі.

Політика освітнього компонента ґрунтується на засадах академічної доброчесності, прийнятої в Університеті (<https://surl.lt/ijysjw>). Не допускаються будь-які види академічного плагіату, фальсифікація та фабрикація даних, списування; забороняється використання здобувачами освіти додаткових джерел інформації під час оцінювання навчальних результатів (у тому числі засобами електронного зв'язку). Якщо у ході освітньої діяльності здобувач використовує інтернет-ресурси, штучний інтелект або інші джерела інформації, він має про це обов'язково вказувати (наводити відповідні посилання).

При використанні ГШІ необхідно дотримуватись університетського положення (<https://surl.lt/pumbpl>) – при підготовці до практичних занять дозволено часткове використання ШІ для структурування матеріалу, підготовки презентацій, перекладання джерел з інших мов. Забороняється копіювання та генерація неправдивих фактів. Забороняється його використання в контрольованому середовищі під час проведення іспиту

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер, проєктор, екран/інтерактивна дошка.

Система оцінювання та вимоги: оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється відповідно до Положення про порядок оцінювання знань здобувачів у Бердянському державному педагогічному університеті.

Підсумковий рейтинг з навчальної дисципліни – це сума рейтингової оцінки за результатами поточної успішності здобувачів вищої освіти (**сума балів за поточну роботу на практичних заняттях та балів за самостійну роботу**) і самостійної роботи.

За **весь курс** здобувач отримує **максимум 100 балів (підсумкова оцінка)**. До їх складу входять:

60 балів – поточний контроль успішності на практичних заняттях;

40 балів – контроль самостійної роботи.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю в балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		100
Практичні заняття	60	
Самостійна робота	40	

Розподіл набраних здобувачем балів під час практичних занять

Оцінювання здобувачів відбувається за шкалою 1-7 балів за всі види роботи:

1 = F (критично низький рівень)

2 = FX (незадовільно з можливістю перескладання)

3 = E (задовільно)

4 = D (задовільно+)

5 = C (добре)

6 = B (добре+)

7 = A (відмінно)

Здобувач отримує оцінки за роботу на кожному практичному занятті плюс за виконання завдань з самостійної роботи.

Формула переведення балів за практичні заняття

$$N_{\text{практ}} = (A \div B) \times 60$$

Де:

N_{практ} = остаточні бали за практичні заняття (максимум 40)

A = сума всіх балів, отриманих здобувачем на практичних заняттях

B = максимально можлива сума балів на практичних заняттях (105 балів)

40 = максимальна кількість балів, що зараховується за практичні заняття згідно таблиці

розподілу

Формула переведення балів за самостійну роботу

$$N_{\text{сам}} = (C \div D) \times 40$$

Де:

N_{сам} = остаточні бали за самостійну роботу (максимум 40)

C = сума всіх балів, отриманих здобувачем за самостійну роботу

D = максимально можлива сума балів за самостійну роботу

40 = максимальна кількість балів, що зараховується за самостійну роботу згідно таблиці

розподілу

Таблиця 3. Внутрішня університетська шкала оцінювання

Шкала оцінювання, що використовується в університеті	Шкала оцінювання ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)

Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс дисципліни.

Список рекомендованих джерел:

Основна література

1. Авраменко, Б. В. *Теоретична фонетика сучасної англійської мови : навч. посібник* / Б. В. Авраменко. Одеса : Видавець Букаєв В. В., 2019. 93 с. (використовується як компактний практично-теоретичний посібник). dspace.pdpu.edu.ua
2. Громова, О. П.; Піддубна, Л. М. *Практична фонетика англійської мови. Частина 1 : навч. посібник* / О. П. Громова, Л. М. Піддубна. Дніпро : НМетАУ, 2019. 57 с. (практичні вправи/корекційні матеріали). uzhnu.edu.ua
3. Дуброва О.В. *Практична фонетика англійської мови* : [навч. посіб.] / О.В. Дуброва, І.В. Шиманович. Бердянськ : ФО-П Ткачук О. В., 2014. 332 с.
4. Дуброва О. В. *Теоретична фонетика англійської мови*: навч. посіб. Бердянськ: Видавець Ткачук О. В., 2016. 186 с.
5. *Теоретична фонетика сучасної англійської мови*: навч. посібник. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. 93 с.
6. Tatsenko, N. V. *Introduction to Theoretical Phonetics of English : study guide* / N. V. Tatsenko. Sumy : Sumy State University, 2020. 199 p. (англомовний або двомовний навчальний посібник). essuir.sumdu.edu.ua
7. Rohach, L. V. *Phonetics of the English Language : навч.-метод. посібник* / L. V. Rohach. Uzhhorod : Uzhhorod National University, 2023. 76 с. (видання кафедри, корисно для методичної частини курсу). uzhnu.edu.ua
8. Vrabel T.T. Lectures in phonetics of the English language and method-guides for seminars. [Електронний ресурс] Режим доступу : [kmf.uz.ua\hun114...konyvek/vrabel...phonetics...english...](https://kmf.uz.ua/hun114...konyvek/vrabel...phonetics...english...)
- 9.

Допоміжна

1. Dubrova O.V., Khalabuzar O.A., Shkola I.V. *DIGITAL TOOLS FOR IMPROVING PHONETIC SKILLS IN ENGLISH: CRITICAL ANALYSIS AND METHODOLOGY OF USE* // «Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2025. № 4(34) 2025. С. 2223 (С. 78-92).
2. Edwards, J. G. H. *Investigating English Phonetics and Phonology* / (or інше сучасне підручне видання з серії Cambridge/others). 2023. (корисно для розділів про варіанти англійської, соціофонетику та корпусні дані).
3. Carr, P. *English Phonetics and Phonology: An Introduction* / Philip Carr. 3rd ed. Chichester : Wiley-Blackwell, 2019. 352 p. (ISBN 9781119533740).
4. Khalabuzar O., Dubrova O. *On the essence and importance of the discipline "HISTORY OF THE LANGUAGE"*. Актуальні питання гуманітарних наук: / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 87. Том 3. –С. 273-280. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/87-3-41>
5. Ogden, R. *An Introduction to English Phonetics* / Richard Ogden. 3rd ed. Edinburgh : Edinburgh Univ. Press, 2024. 256 p. (ISBNs: paperback 9781399507752).
6. Panchenko V., Shkola I., Dubrova O. *Innovative approaches to listening: regional accents as a means of developing phonetic skills*. Інноваційна педагогіка, 2025. № 83(1). С. 51–55. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/83.1.9>

7. Reed, M.; Levis, J. M. (eds.) *The Handbook of English Pronunciation* / eds. Marnie Reed, John M. Levis. Hoboken, NJ : Wiley, 2019. 560 p.

8. Yavaş, M. *Applied English Phonology* / Mehmet Yavaş. 4th ed. Hoboken, NJ : Wiley, 2020. 256 p. (ISBN 9781119557449)

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ
2. Медіотека ІФСК БДПУ (чит. зал 56208)
3. library.znu.edu.ua/newbook/index.php...
4. <http://www.softsoul.com/online/english/phonet.html>
5. <http://www.sil.org/linguistics/GlossaryOfLinguisticTerms/WhatIsAPhoneme.Htm>
6. <http://www2.let.uu.nl/UiL-OTS/Lexicon/zoek.pl?lemma=phoneme>
7. <http://www.utexas.edu/courses/linguistics/resources/phonetics/> <http://www.arts.gla.ac.uk/IPA/ipa.html>
8. <http://faculty.washington.edu/dillon/PhonResources/PhonResources.html>
9. <http://www.fonetiks.org/> <http://dictionary.cambridge.org/help/phonetics.Htm>
10. <http://www.ic.arizona.edu/~lsp/Canadian/canphon2.html> <http://www.phon.ucl.ac.uk/home/johnm/lim.htm>
11. <http://www.phon.ucl.ac.uk/home/estuary/>
12. <http://www.phon.ucl.ac.uk/home/estuary/rosew.htm>
13. <http://www.universalteacher.org.uk/lang/estuary.htm>
14. <http://www.usingenglish.com/articles/mockney.html>
15. <http://www.ic.arizona.edu/~lsp/RPEnglish.html>
16. <http://www.yaelf.com/rp.shtml>
17. <http://www.usingenglish.com/glossary/received-pronunciation.html>
18. <http://www.universalteacher.org.uk/lang/rp.htm>
19. <http://elc.polyu.edu.hk/cill/pronunci.htm>
20. <http://www.personal.rdg.ac.uk/~llsroach/phon2/>
21. http://www.developingteachers.com/articles_tchtraining/pron1_dimitrios.Htm
22. <http://www.peak.org/~jeremy/dictionary/chapters/pronunciation.php>
23. http://english.unitecology.ac.nz/resources/resources/exp_lang/pronunciation.html
24. <http://www.celt.stir.ac.uk/staff/HIGDOX/STEPHEN/PHONO/PHONOLG.HTM>
25. http://www.alt-usage-english.org/audio_archive.shtml
26. <http://www.davidcrystal.com/> <http://www.wordsmith.org/chat/dc.html>
27. <http://www.btinternet.com/~ted.power/phonetics.htm> <http://jalt-publications.org/tlt/files/97/mar/phonetics.html>
28. <http://iteslj.org/Articles/Otlowski-Pronunciation.html>
29. <http://www.historyenglish>
30. <http://www.oldenglish>
31. <http://www.middleenglish>
32. <http://www.modernenglish>
33. <http://www.theoreticalenglishgrammar>
34. <http://www.englishwordgroupssystem>
35. <http://www.englishmorphology>
36. <http://www.englishsyntax>
37. <http://www.theoreticalenglishphonetics>
38. <http://www.englishaccents>
39. <http://www.englishpronunciation>
40. <http://www.ic.arizona.edu/~lsp/>
41. www.personal.reading.ac.uk/~llsroach/peter/
42. <http://www.phon.ucl.ac.uk/home/wells>
43. <http://www.englishmodificationofconsonantsandvowels>
44. <http://www.englishsyllabicsystem>

45. . <http://www.englishwordstresssystem>
46. . <http://www.englishintonation>
47. . <http://www.americanenglish>
48. . <http://www.englishlexicology>
49. . <http://www.englishstylistics>
50. . <http://www.englishphraseology>
51. . <http://www.englishstylisticlexicology>
52. <http://www.englishmorphologicalstylistics>
53. . <http://www.englishphoneticandgraphicexpressivemeansandstylisticdevices>
54. . <http://www.stylisticsemasiology>
55. <http://www.stylisticsyntax>
56. <http://www.comparativeanalysis>
57. <http://www.functionalstylistics>
58. <http://www.functionalstyles>